

31.5.2019

VN/2281/2019

Lausuntopyyntö arviomuistiosta kuluttajaluottojen markkinoinnista

Oikeusministeriö (OM) on pyytänyt Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta lausuntoa otsikkoasiassa. EK esittää lausuntonaan seuraavan.

Pikaluotoista koituvista yhteiskunnallisista ongelmista kasautuu näyttöä kiihtyvään tahtiin. Maksuhäiriöisten kansalaisten lukumäärä on ennätyslukemissa ja keskimääräiset kotitalouksien velkamäärät ovat suurentuneet.

On kuitenkin huomattava, että kuluttajien ylivelkaantumisongelmat liittyvät lähinnä vakuudettomiin kulutusluottoihin, eivät esim. asunto- tms. luottoihin, kuten esimerkiksi autokaupan yhteydessä tarjottaviin rahoitusratkaisuihin.

Keskeistä ylivelkaantumisen torjunnassa on huolehtia siitä, että kuluttajan luottokelpoisuuden arviointi suoritetaan asianmukaisesti. Tämä velvollisuus luotonantajalla on jo voimassa olevan lainsäädännön perusteella.

Kuluvana vuonna OM on valmistellut kuluttajaluottojen uuden hintakaton, joka tulee voimaan syyskuussa 2019. Uudistuksessa puututtiin voimakkaasti luotonantajan ja luotonottajan välisen sopimussuhteen sääntelyyn.

EK arvioi lainmuutoksen valmistelun yhteydessä, että uudesta sääntelystä koituneet haitalliset ulkoisvaikutukset *koko* kuluttajaluottosektoriin, so. luottoihin, joita ei voida pitää ongelmallisina pikaluottojen tavoin. Tästä huolimatta EK kannatti uudistusta, koska pikaluotto-ongelma on kärjistynyt oleellisesti.

On lisäksi tähdennettävä, että vaikka OM:n omankaan arvion mukaan ei ole oletettavaa, että haitallinen pikaluotonanto vähenisi uudistuksen myötä ainakaan merkittävästi, uudistuksen negatiiviset ulkoisvaikutukset muuhun kuluttajaluottosektoriin aktualisoitunevat joka tapauksessa sääntelyn voimaantulon myötä.

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Santeri Suominen

31.5.2019

EK esitti 24.5.2019 yhdessä Finanssiala ry:n ja Takuusäätiön kanssa toimenpiteitä haitallisten pikaluottojen säätelemiseksi.¹ Esitimme, että positiivinen luottotietorekisteri toteutetaan kiireellisesti ja että kansalaisten talousosaamisen vahvistamiseksi laaditaan kansallinen strategia, jolle nimetään vastuutaho.

Lisäksi esitimme, että velkaneuvonnan ja valvonta- sekä tuomioistuinviranomaisten resursseja vahvistetaan. Pikaluottofirmojen valvonta tulisi lisäksi siirtää keskitetysti Finanssivalvonnalle, jota niin ikään tulee tältä osin riittävästi resursoida.

EK ei kannata yleisen markkinointikiellon säätämistä pikaluottojen osalta. Kielto olisi lainsäädäntöteknisesti haastavaa toteuttaa riittävän tarkkarajaisesti siten, että se kohdistuisi ainoastaan haitallisiin pikaluottoihin.

Mainontaa ja markkinointia koskevan mahdollisen sääntelyn tulisi joka tapauksessa täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat perustuslakivaliokunnan käytännössä muodostuneet yleiset edellytykset.

Myöskään tiettyihin markkinointikanaviin kohdistuvat kategoriset markkinointikiellot eivät ole kannatettavia sääntelyvaihtoehtoja. Sääntelyn tulisi olla teknologianeutraalia. Yhdymme OM:n arvioon siitä, että lienee selvää, että tiettyihin markkinointikanaviin kohdistuvat kiellot saattaisivat ohjata markkinointia muihin kanaviin, jolloin haitallisista pikaluotoista koituvat ongelmat vain siirtyisivät toisaalle, eivätkä poistuisi.

Lisäksi huomautamme, että koska luotonantajilla on voimassa olevan lainsäädännön nojalla velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus, luotonsaannin nopeuden ja helppouden korostamisen kieltoa tulisi tarkastella hyvin huolellisesti. Luotto- tai pankkiasioinnin helppoutta ei tule sääntelyssä sekoittaa luotonsaannin helppouteen, sillä asiakkaan kannalta sujuva menettely ei merkitse sitä, ettei luottokelpoisuutta tulisi arvioida huolellisesti. Sääntelyn ei tulisi estää luotonantomenettelyn keskon neutraalia kuvaamista tai esimerkiksi pankin verkkopalveluiden uusien toimintojen esittelemistä asiakkaalle. Luotonsaannin menettelyn vaikeuttaminen tai monimutkaistaminen ei ole perusteltua.

Kiinnitämme myös huomiota siihen, että jo nykyisen sääntelyn perusteella olisi kyettävä valvonnan keinoin paremmin puuttumaan lisääntyneeseen pikavippien räikeästi hyvän luotonantotavan vastaiseen tarjoamiseen.

¹ <https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2019/04/25/ek-finanssiala-ja-takuusaatio-haluavat-pikaluotot-kuriin/>

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Santeri Suominen

31.5.2019

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Tommi Toivola
Johtaja